

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้หลักการที่ว่า การจัดทำบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายและมาตรฐานการบัญชีนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่สามารถสะท้อนผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินที่แท้จริงของกิจการได้ จากการสำรวจเบื้องต้น พบว่า มีนิติบุคคลจำนวนมากที่ใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน กรมพัฒนาธุรกิจการค้า พิจารณาแล้วว่า สำนักงานบัญชีมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้ธุรกิจจัดทำงบการเงินอย่างครบถ้วน ถูกต้อง สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจแก่ผู้ใช้งบการเงินในด้านการตัดสินใจ การลงทุน ซึ่งจะเป็นผลกระทบในภาพรวมของเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2556, หน้า 1) ซึ่งทางสภาวิชาชีพบัญชีได้มีการจัดหน่วยงานพัฒนาและกำกับดูแลคุณภาพผู้สอบบัญชีโดยมีบทบาทภารกิจที่ต้องกระทำเพื่อการควบคุมงานคุณภาพสอบบัญชีให้สอดคล้องกับมาตรฐานการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเพื่อให้เป็นสำนักงานบัญชีที่มีคุณภาพ (สิงห์ชัย อรุณวุฒิพงศ์, 2559, หน้า 115) กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจึงได้ผลักดันให้มีโครงการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชีขึ้นมา เพื่อให้เกิดสำนักงานบัญชีที่มีคุณภาพ เป็นตัวอย่างสำนักงานบัญชีที่ดีอันควรยึดถือและปฏิบัติตาม เป็นการส่งเสริมให้สำนักงานบัญชีปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชน และมีมาตรฐานในการปฏิบัติงานโดยอ้างอิงจากมาตรฐานสากล (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2555, หน้า 1)

สำนักงานบัญชีคุณภาพคือ หน่วยงานที่คอยดูแล ให้บริการ และส่งเสริมผู้ประกอบการในธุรกิจต่างๆ ที่ขาดความชำนาญทางด้านบัญชี มีหน้าที่หลักคือการรับทำบัญชี การตรวจสอบบัญชี ยื่นชำระภาษี การจดทะเบียนทางธุรกิจ และการให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย โดยผ่านการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี ตามข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจสำนักงานบัญชีมีการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและเป็นที่น่าเชื่อถือ กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจึงได้กำหนดให้มีการออกหนังสือรับรองคุณภาพให้แก่สำนักงานบัญชีที่ผ่านการตรวจประเมินการปฏิบัติตามข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี ตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี พ.ศ. 2558 (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2560, หน้า 1)

อย่างไรก็ดี สำนักงานบัญชีในจังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับความต้องการใช้บริการของผู้ประกอบการนิติบุคคลที่เพิ่มขึ้น ซึ่งดูจากข้อมูลการจดทะเบียนนิติบุคคลในไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2560 จังหวัดสมุทรปราการมีนิติบุคคลเข้าจดทะเบียนใหม่ เป็นจำนวน 1,008 ราย คิดเป็น 5% ของจำนวนทั้งหมด (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2560, หน้า 6) อีกทั้งข้อมูลจากกรม

พัฒนาธุรกิจ พบว่า จำนวนสำนักงานบัญชีที่ผ่านการรับรองคุณภาพเป็นสำนักงานบัญชีคุณภาพในจังหวัดสมุทรปราการผ่านการรับรองเพียง 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.01 เท่านั้น

นอกจากนี้ การมีสำนักงานบัญชีที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงในการให้บริการด้านบัญชี ซึ่งทางสำนักงานบัญชีต้องมีการพัฒนาเพื่อเป็นสำนักงานบัญชีคุณภาพ หากสำนักงานบัญชีใดได้รับการรับรองก็เท่ากับเป็นการรับรองเบื้องต้นแล้วว่า สำนักงานบัญชียุคนั้นมีมาตรฐานการทำงานที่ดี สร้างความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นแก่ผู้ที่จะเลือกใช้บริการ (อนงศ์วรรณ อุประดิษฐ์, 2559, หน้า 1) อีกทั้ง คุณภาพของการบริการของสำนักงานบัญชียังเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจอีกด้วย

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษาการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีตามข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี จังหวัดสมุทรปราการ โดยจะนำผลที่ได้จากการวิจัยไปวางแผนปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานและการให้บริการเพื่อเป็นสำนักงานบัญชีคุณภาพตามโครงการของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีตามข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีตามข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามรูปแบบธุรกิจของสำนักงานบัญชี

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้ประกอบการสำนักงานบัญชี ในจังหวัดสมุทรปราการที่มีรูปแบบธุรกิจที่แตกต่างกันมีการปฏิบัติงานตามข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีตามข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีตามข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558, หน้า 7-12)

- 1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่

1.1.1 รูปแบบธุรกิจของสำนักงานบัญชี ในจังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย

- 1) เจ้าของคนเดียว
- 2) ห้างหุ้นส่วนสามัญ
- 3) ห้างหุ้นส่วนจำกัด
- 4) บริษัทจำกัด

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่

1.2.1 ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านความรับผิดชอบของผู้บริหารของสำนักงานบัญชี
- 2) ด้านข้อกำหนดทางด้านจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชี
- 3) ด้านกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าของสำนักงานบัญชี
- 4) ด้านการจัดการทรัพยากรของสำนักงานบัญชี
- 5) ด้านการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี
- 6) ด้านการติดตาม ตรวจสอบ ของสำนักงานบัญชี
- 7) ด้านการจัดการเอกสารของสำนักงานบัญชี

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการสำนักงานบัญชี ในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 197 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2560, หน้า 1-8) เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางที่กำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgen, 1970, pp.608-610) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 ราย

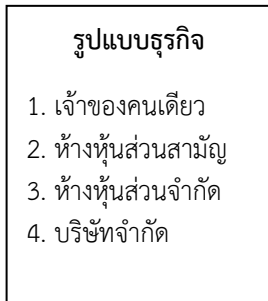
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560-15 สิงหาคม พ.ศ. 2561

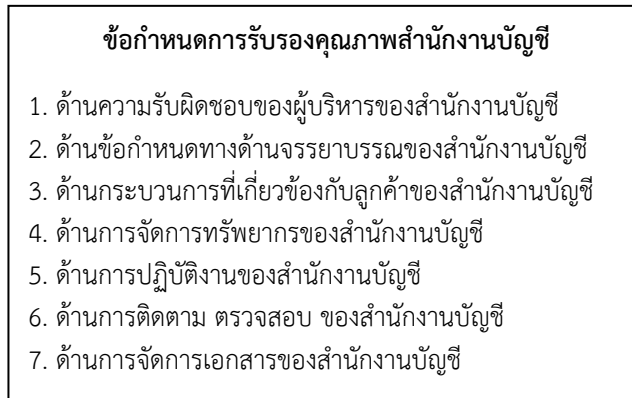
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีตามข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยนำข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชีของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558, หน้า 7-12) มาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งออกเป็น 7 ด้าน และนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ
(Independent variables)

ตัวแปรตาม
(Dependent variables)

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การปฏิบัติงาน หมายถึง ระบบ วิธีหรือขั้นตอนในการทำงานเพื่อให้งานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์
สำนักงานบัญชี หมายถึง สำนักงานที่มีการให้บริการด้านการทำบัญชีและสอบบัญชีที่จัดตั้ง
ในรูปของนิติบุคคล

สำนักงานบัญชีคุณภาพ หมายถึง สำนักงานบัญชีที่ผ่านการตรวจประเมินการปฏิบัติตาม
ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี ตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์
และเงื่อนไขในการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี พ.ศ. 2558

ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้บริหารที่ประกอบธุรกิจสำนักงานบัญชี ที่มีตำแหน่งกรรมการ
ผู้จัดการ ในจังหวัดสมุทรปราการ

ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี หมายถึง ข้อกำหนดหรือเงื่อนไขในการ
รับรองคุณภาพสำนักงานบัญชีที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา โดย
แบ่งเป็น 7 ด้าน ดังนี้

1. **ด้านความรับผิดชอบของผู้บริหารของสำนักงานบัญชี** หมายถึง ความรับผิดชอบ
ของผู้นำของสำนักงานบัญชีในการกำหนดนโยบายการทำงานและควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงาน

2. **ด้านข้อกำหนดทางด้านจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชี** หมายถึง มีการกำหนด
นโยบายและวิธีปฏิบัติงานที่ให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าสำนักงานและบุคลากรของสำนักงาน
ปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง

3. **ด้านกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าของสำนักงานบัญชี** หมายถึง มีการกำหนด
นโยบายและวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตอบรับงานและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้า

4. **ด้านการจัดการทรัพยากรของสำนักงานบัญชี** หมายถึง การจัดให้มีบุคลากรที่มี
ทักษะความรู้ ความสามารถ และความยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณที่เพียงพอ

5. **ด้านการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี** หมายถึง การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

6. **ด้านการติดตาม ตรวจสอบ ของสำนักงานบัญชี** หมายถึง การจัดให้มีกระบวนการติดตามผลการปฏิบัติงานเพื่อให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่ามีระบบการควบคุมคุณภาพอย่างเพียงพอและมีการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

7. **ด้านการจัดการเอกสารของสำนักงานบัญชี** หมายถึง มีการจัดเก็บเอกสารของลูกค้าอย่างเป็นหมวดหมู่ มีความเป็นระเบียบ และปลอดภัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีตามข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี จังหวัดสมุทรปราการ

2. ทำให้ทราบถึงการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีตามข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามรูปแบบธุรกิจของสำนักงานบัญชี

3. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีให้เป็นไปตามข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี จังหวัดสมุทรปราการ รวมถึงการพัฒนาคุณภาพการให้บริการที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการลูกค้า

4. เป็นการส่งเสริมให้สำนักงานบัญชีมีระบบการปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐาน มีระบบบริหารจัดการงานที่ดี และเป็นที่ยอมรับต่อบุคคลทั่วไป